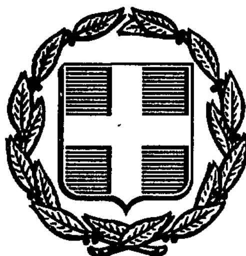

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΑΘΗΝΑ 27 ΜΑΡΤΙΟΥ 1991	ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ 185

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΥΠΟΥΡΓΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ & ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ

Αριθ. Γ2/953 (1)

Ορισμός διδασκομένων μαθημάτων και ωρών εβδομαδιαίας διδασκαλίας της Α', Β' και Γ' τάξης των Μουσικών Γυμνασίων.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Έχοντας υπόψη:

1. Την υπ' αριθμ. Η/2871/30.4.90 (ΦΕΚ 296/τ.Β/4.5.90) κοινή απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων περί «Ανάθεσης αρμοδιοτήτων Υπουργού Εθν. Παιδείας και Θρησκευμάτων στους Υφυπουργούς Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων».

2. Την υπ' αριθμ. 3345/2.9.88 (ΦΕΚ 649 τ.Β'/7.9.88) Υπουργική απόφαση που αφορά την ίδρυση και λειτουργία μουσικών σχολείων όπως αυτή κυρώθηκε με το νόμο 1824/88 (ΦΕΚ 296/τ.Α'/ 30.12.1988).

3. Τις προτάσεις της ομάδας εργασίας που συγκροτήθηκε με την Γ2/ 526/12.2.1990 Υπουργική απόφαση για να μελετήσει τα αναλυτικά προγράμματα των ειδικών μαθημάτων του Μουσικού Γυμνασίου – καθώς και της καλλιτεχνικής Επιτροπής, αποφασίζουμε:

Τα διδασκόμενα μαθήματα και οι ώρες της εβδομαδιαίας διδασκαλίας της Α', Β' και Γ' τάξης των Μουσικών Γυμνασίων ορίζονται ως εξής:

ΩΡΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΜΑΘΗΜΑΤΑ	Τάξεις		
	Α	Β	Γ
ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ	1	1	1
ΑΡΧΑΙΑ	4	4	4
ΝΕΑ	5	3	3
ΙΣΤΟΡΙΑ	2	2	2
ΣΤ. ΔΗΜ. ΠΟΛΙΤΕΥΜΑΤΟΣ	-	-	1
ΑΓΓΛΙΚΑ	3	3	3
ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ	4	4	4
ΦΥΣΙΚΗ	-	2	2
ΧΗΜΕΙΑ	-	1	1
ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ	2/-	2/-	2/-
ΒΙΟΛΟΓΙΑ	-	-	-/2
ΒΟΤΑΝΙΚΗ - ΖΩΟΛΟΓΙΑ	-/2	-	-
ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ	-	-/2	-
ΦΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ	2	2	2
ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ	2	2	1
ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΕΧΝΗΣ	2	2	2
ΓΑΛΛΙΚΑ ή ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ	2	2	2
Σύνολο:	29	30	30
ΥΜΝΟΓΡΑΦΙΑ	1	1	1
ΓΕΝΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ	2	3	3
ΧΟΡΩΔΙΑ	3	3	3
ΕΛΛΗΝ.ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ	4	4	4
ΠΟΛΥΤΕΧΝΗ ΕΚΦΡΑΣΗ	2	-	-
ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΕΚΔΡΑΣΗ	2	2	2
ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΑΓΩΓΗ	1	1	1
ΑΤΟΜΙΚΑ ΜΟΥΣΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ (πιάνο, ταμπουράς)	2	2	2
Σύνολο:	17	16	16
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ:	46	46	46

Ο σκοπός και η διδακτέα ύλη των διδασκομένων μαθημάτων στην Α' και Β' τάξη των μουσικών γυμνασίων ορίζεται αναλυτικά ως εξής:

Για τα μαθήματα γενικής παιδείας εφαρμόζονται τα οικεία αναλυτικά προγράμματα των Α', Β' και Γ' τάξεων του ημερήσιου γυμνασίου εκτός του μαθήματος της Γερμανικής γλώσσας για το οποίο ισχύει το αναλυτικό πρόγραμμα της Α' Β' και Γ' τάξης αντίστοιχα του κλασικού λυκείου της Ιστορίας της Τέχνης και των Καλλιτεχνικών για τα οποία εφαρμόζεται το αναλυτικό πρόγραμμα όπως αυτό ορίζεται από αυτή την απόφαση.

Για τα μαθήματα μουσικής παιδείας το αναλυτικό πρόγραμμα καθορίζεται κατά μάθημα ως εξής:

Ι. Γενική Μουσική

Τάξη Α' ώρες 2

Σκοπός

Στόχος της διδασκαλίας του μαθήματος είναι η εισαγωγή των παιδιών στον κόσμο της μουσικής και η ανάπτυξη (με θεωρητική ανάλυση, πρακτική άσκηση και ακουστικά παραδείγματα) των βασικών εννοιών και της θεωρίας της μουσικής.

Το μάθημα της μουσικής δεν αποβλέπει στη δημιουργία επαγγελματιών, αλλά στην καλλιέργεια και ευαισθητοποίηση του νέου ανθρώπου στο χώρο της μουσικής και στον εφοδιασμό του με τα μέσα που θα τον βοηθήσουν να την κατανοεί και να εκφράζεται μέσα απ' αυτή και μ' αυτή.

Διδακτέα ύλη

Εισαγωγή στη μουσική, θεωρία της μουσικής. Γενικές έννοιες. Μουσική σημειογραφία. Ονοματοθεσία φθόγγων, το πεντάγραμμο, τα κλειδιά, θέσεις φθογγοσήμων, η χειρονομική στο σχετικό Σ.S.Σ. σύστημα, συμβολισμός των φθόγγων στο χώρο, ασκήσεις.

Ρυθμός, διάρκειες φθόγγων, αξίες, σχήματα φθογγοσήμων, σχέσεις αξιών, ρυθμικά ονόματα κατά το σχετικό Σ.S.Σ. σύστημα, παύσεις, ασκήσεις. Ο ρυθμός στην Τέχνη – απόπειρα ορισμού.

Το μέτρο – ποιητικά μέτρα, μουσικά μέτρα, ελλιπές μέτρο, συγκοπή – αντιχρονισμός, ρυθμική αγωγή, ειδικές παρατηρήσεις για το ρυθμό στη μουσική. Σημεία επαναλήψεων – παραπομπές, «τυπικές κινήσεις» μέτρησης, ασκήσεις, σύζευξη διαρκείας – παρεστιγμένα φθογγόσημα και αντίστοιχες παύσεις τους.

Βασικές χρονικές αξίες και τα «ρυθμικά» ονόματά τους κατά το σχετικό Σ.S.Σ. σύστημα, ασκήσεις, συνδυασμός ρυθμικών αξιών και ονομάτων φθόγγων, ασκήσεις.

Δυναμική – επίπεδα εντάσεων (δυναμικοί χρωματισμοί), ασκήσεις - πίνακες. Η ένταση και οι προσδιορισμοί της - σχέση έντασης και «ποιότητας».

Έκφραση - άρθρωση. Εκφραστικοί χρωματισμοί, πίνακες - ασκήσεις. Όροι που επηρεάζουν τη ρυθμική αγωγή – λέξεις που μπαίνουν πριν ή και μετά τους όρους της ρυθμικής αγωγής, ασκήσεις.

Κλίμακες (σκάλες) – μείζονες και ελάσσονες τρόποι στην ευρωπαϊκή μουσική, μείζονες και ελάσσονες κλίμακες – μείζονες κλίμακες - πίνακες, αλλοιώσεις, ασκήσεις, ελληνικό και διεθνές σύστημα ονομασίας των φθόγγων – «χειρονομική» στο Σ.S.Σ. σύστημα.

Διαστήματα – μορφές διαστημάτων – διάτονικές, χρωματικές και εναρμόνιες διαδοχές φθόγγων, ασκήσεις, κατηγορίες διαστημάτων, «ο αριθμός» των διαστημάτων, ασκήσεις, το είδος των διαστημάτων (μικρά, μεγάλα, ηυξημένα, ηλαττωμένα, καθαρά). Ελάσσονες κλίμακες, «φυσική - πρότυπη» ελάσσων κλίμακα του λα, ασκήσεις, μείζονες και ελάσσονες κλίμακες με αλλοιώσεις, μείζονες κλίμακες με διέσεις, μείζονες κλίμακες με υφέσεις, ελάσσονες κλίμακες με διέσεις, ελάσσονες κλίμακες με υφέσεις, η μέθοδος του «κινητού ντο», ομώνυμες και σχετικές κλίμακες. Αντίδρομες τροχιές των κλιμάκων – αναγνώριση κλιμάκων και οπλισμών, ασκήσεις.

Ηχόχρωμα, παράγοντες διαμόρφωσης του ηχοχρώματος, μουσικά όργανα είδη (αερόφωνα, μεμβρανόφωνα, χορδόφωνα, ιδιόφωνα), οργανικά και φωνητικά σύνολα – νέες προοπτικές μουσικής δημιουργίας.

Δυτική συμφωνητική ορχήστρα – έγχορδα, πνευστά, κρουστά της ορχήστρας, διάταξη των οργάνων και των φωνών σε μια συμφωνητική ορχήστρα και χορωδία – πληκτροφόρα όργανα, νυκτά, έγχορδα. Η ανθρώπινη φωνή.

Συνήχηση, Ετεροφωνία, πολυφωνία, ομοφωνία, τονικότητα – πολυτονικότητα – ατονικότητα, στοιχεία αρμονίας – τρίφωνες συγχορδίες, απλές συγχορδίες, ασκήσεις, πίνακες, μεταφορά (TRANSPORTO), τρόποι ανάγνωσης ενός μουσικού κειμένου, ασκήσεις.

Σύνδεση βασικών συγχορδιών, αναστροφές, συγχορδίες μεθ' εβδόμης δευτερεύουσες συγχορδίες, σταδιακή τους ένταξη στην διαδικασία της εναρμόνισης, δευτερεύουσες συγχορδίες σε αναστροφή, δευτερεύουσες συγχορδίες μεθ' εβδόμης, συγχορδίες μεθ' ενάτης, ενδεκάτης, δεκάτης τρίτης, διαβατικοί φθόγγοι, ποικίλματα, καθυστερήσεις, προηγήσεις, κοντινές μετατροπές, μακρινές μετατροπές.

Οι ασκήσεις θα προβλέπουν και αριθμημένο μπάσο αλλά και ανάριθμο, μπάσο και μελωδία.

Τάξη Β' και Γ' Ώρες 3

Σκοπός

Σκοπός του μαθήματος της Μουσικής είναι να καλλιεργήσει το μουσικό αισθητήριο των μαθητών και γενικότερα να συντελέσει στην πνευματική και ψυχική τους ανάπτυξη με τη σωστή φωνητική εξάσκηση, την ακρόαση και εξοικείωση με την καλή μουσική, ιδιαίτερα με τη γνήσια παραδοσιακή και σύγχρονη ελληνική και με την απόκτηση στοιχειωδών θεωρητικών και ιστορικών γνώσεων βασισμένων στην πράξη και σε ακουστικές εμπειρίες.

Ειδικότερα επιδιώκεται η γνωριμία των μουσικών ευρωπαϊκών πολιτισμών και ιδιαίτερα του ελληνικού μουσικού πολιτισμού με βάση την ιστορία της μουσικής, ιδομένη διαχρονικά και γεωγραφικά.

Διδακτέα ύλη.

Α. Δύο ώρες: Ιστορία, μορφολογία, οργανογνωσία.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ: ΤΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΕΚΦΡΑΣΗΣ ΣΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ

Απαρχές της Μουσικής

Μέσα της μουσικής έκφρασης

Η χρήση της μουσικής

Σύγχρονη αντιμετώπιση της πανανθρώπινης μουσικής προσφοράς

Δρόμοι μέσα από τους οποίους διοχετεύτηκαν οι μουσικές αναζητήσεις.

Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΤΗΣ ΔΥΣΗΣ

ΛΑΪΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

Χώρες της Μεσογείου

Ηπειρωτική Ευρώπη

Περιοχή του Ατλαντικού

Η ΕΞΕΛΙΚΗ ΤΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΑΠΟ ΤΙΣ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ Α' ΧΙΛΙΕΤΙΑΣ μ.Χ.

Η εκκλησιαστική μουσική στη Δύση

Η μουσική της ρωμαιοκαθολικής εκκλησίας μέχρι τον 7ο αιώνα

Αμβροσιανό μέλος

Γρηγοριανό μέλος

ΤΟ ΞΕΚΙΝΗΜΑ ΜΙΑΣ ΝΕΑΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

Πολυφωνία

Τα πρώτα συστήματα της πολυφωνίας

«ARTS ANTIQUA» – Σχολή της Παναγίας των Παρισίων

ΤΑ ΜΟΥΣΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ ΩΣ ΤΟ 18ο ΑΙΩΝΑ

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ ΔΡΑΜΑ – ΤΡΟΒΑΔΟΥΡΟ – ΤΡΟΥΒΕΡΟΙ

Τα μουσικά όργανα στην Ευρώπη ως το 18ο αιώνα

Λειτουργικό δράμα

Τροβαδούροι – Τρουβέροι

Ερωτοτραγουδιστές – Αρχιτραγουδιστές

Η μορφή των τραγουδιών

ΝΕΑ ΤΕΧΝΗ «ARS NOVA»

15ος ΑΙΩΝΑΣ

Γαλλοφλαμανδική Σχολή. Περίοδος πρώτη.

Γαλλοφλανδική Σχολή. Περίοδος δεύτερη.

Μουσική τυπογραφία.

16ος – ΧΡΥΣΟΣ ΑΙΩΝΑΣ ΤΗΣ ΠΟΛΥΦΩΝΙΑΣ

«Εθνικοί» προσανατολισμοί της μουσικής τωγ ευρωπαϊκών λαών

Ιταλική Αναγέννηση

Αναγέννηση στην Ισπανία και Πορτογαλία

Αναγέννηση στην Αγγλία

Αναγέννηση στη Γερμανία

Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΜΠΑΡΟΚ (1600 – 1750)

Το Μπαρόκ στην Ιταλία – Η γέννηση της όπερας

Η ενόργανη μουσική στην Ιταλία

Η θρησκευτική μουσική στην Ιταλία

Το Μπαρόκ στην Ισπανία και Πορτογαλία

Το Μπαρόκ στη Γαλλία

Το Μπαρόκ στην Αγγλία

Το Μπαρόκ στη Γερμανία

Γκέοργκ Φρήντριχ Χαίντελ

Γιόχαν Σεμπάστιαν Μπαχ

Κλασσική Εποχή

Από την πολυφωνία στην ομοφωνία

Πρόδρομοι του κλασικισμού

Οι γιοί του Μπαχ

Γκλουκ

Οι μεγάλοι του κλασικισμού

ΓΙΟΖΕΦ ΧΑΫΝΤΙΝ

ΒΟΛΦΓΚΑΓΚ ΑΜΑΝΤΕΟΥΣ ΜΟΤΣΑΡΤ

ΛΟΥΝΤΒΙΧ ΦΑΝ ΜΠΕΤΟΒΕΝ

ΦΡΑΝΤΣ ΣΟΥΜΠΕΡΤ

ΚΑΡΛΑ ΜΑΡΙΑ ΦΟΝ ΒΕΜΠΕΡ

Γενικά γνωρίσματα του κλασικισμού

Βιογραφικά

ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ ΡΟΜΑΝΤΙΣΜΟΥ

Οι μεγάλοι του ρομαντισμού

Προγραμματική και απόλυτη μουσική

Η όπερα στην Ιταλία

Η όπερα στη Γαλλία

Η οπερέτα
Η ΟΠΕΡΑ ΣΤΗ ΓΕΡΜΑΝΙΑ
Υστερορομαντισμός
Βιογραφικά
ΕΘΝΙΚΕΣ ΣΧΟΛΕΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ
Η ρωσική σχολή
Η εκκλησιαστική μουσική των Σλαύων
Οι άλλες εθνικές σχολές
Τα παλαιά κέντρα της ευρωπαϊκής μουσικής
Έντεχνη μουσική της Β. Αμερικής
Λατινική Αμερική
Η μουσική τζαζ
Βιογραφικά
Η ΝΕΑ ΜΟΥΣΙΚΗ
προς μια παγκόσμια μουσική γλώσσα
Κόπωση – Οπισθοδρόμηση
Πορεία σε ανοιγμένους δρόμους
Μουσική MINIMAL
Νέες προοπτικές μουσικής δημιουργίας
Β. Μια ώρα: ΑΡΜΟΝΙΑ
Ασκήσεις αρμονίας
Ασκήσεις προ παρασκευαστικές
Σύνδεση των κύριων βαθμίδων σε ευθεία κατάσταση
Οι κύριες συγχορδίες σε πρώτη αναστροφή
Οι δευτερεύουσες συγχορδίες
Οι πτώσεις
Οι κύριες συγχορδίες σε δεύτερη αναστροφή
Οι δευτερεύουσες συγχορδίες σε δεύτερη αναστροφή
Διαβατική – Ποικιλματική νότα
Αρμονικές αλυσίδες
Γενικά Θέματα, Εναρμόνιση μελωδίας
Η Δεσπόζουσα με 7η
Οι υπόλοιπες βαθμίδες με 7η
Συγχορδίες με 9η, 11η, 13η
Μετατροπές
Ξένοι φθόγγοι
Αλλοιωμένες συγχορδίες
Το Κοράλ
Η μίμηση
Η εξέλιξη της Αρμονίας
Ασκήσεις πάνω στη Φόρμα
ΙΙ. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ
Κλάδοι:
Ι. Φωνητική Παραδοσιακή μουσική (Θεωρία και Πράξη)
ΙΙ. Οργανική Παραδοσιακή μουσική (Ατομικό Μάθημα)
Σκοπός του μαθήματος
Σκοπός του κλάδου (1) είναι:

1) Να έλθουν οι μαθητές σε συστηματική επαφή με το αντικείμενο (δημοτικό τραγούδι και Βυζαντική εκκλησιαστική μουσική),

2) να διδαχθούν το σύστημα της Βυζαντινής παρασημαντικής και να ασκηθούν στην χρήση του, τόσο αυτοτελώς όσο και παράλληλα με το ευρωπαϊκό σύστημα μουσικής γραφής,

3) να γνωρίσουν τα είδη της παραδοσιακής μελοποιΐας καθώς και τον πλούτο και το ρεπερτόριό της,

4) να ασκηθούν στην ατομική και ομαδική εφαρμογή των παραπάνω γνώσεων και

5) να γνωρίσουν βασικές αρχές έρευνας και διάσωσης της παραδοσιακής μουσικής.

Σκοπός του κλάδου (ΙΙ) είναι:

1) Η πρακτική υποστήριξη των θεωρητικών γνώσεων της παραδοσιακής μουσικής, μέσα από τη γνωριμία των μαθητών με τα διαστήματα, τις κλίμακες, τις τεχνικές και το ύφος της παραδοσιακής μουσικής,

2) η εκμάθηση του ταμπουρά ως οργάνου αναφοράς, τόσο για μονόφωνη εκτέλεση κομματιών, όσο και για συνοδεία φωνητικών εκτελέσεων,

3) παράλληλα με την κατά περίπτωση διδασκαλία και άλλων λαϊκών μουσικών οργάνων, η συμμετοχή των μαθητών σε παραδοσιακά οργανικά σύνολα και τέλος.

4) σε ειδικές περιπτώσεις ταλαντούχων μαθητών, η διδασκαλία και εκτέλεση έντεχνων παραδοσιακών συνθέσεων, καθώς και η διδασκαλία και εξάσκηση στον αυτοσχεδιασμό.

ΚΛΑΔΟΣ (Ι): ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ
Τάξη Α' ώρες (4) 2 θεωρία – 2 εφαρμογή
1. Εισαγωγή στην Παραδοσιακή Μουσική
– Ορισμοί, βασικές έννοιες
– Βασικά στοιχεία εθνολογίας της Μουσικής (Κοινωνική λειτουργικότητα της παραδοσιακής μουσικής, συγκριτική θεώρηση έντεχνης - παραδοσιακής μουσικής, εντοπισμός των ιδιαιτεροτήτων της παραδοσιακής μουσικής).
– Στοιχεία ιστορίας της ελληνικής παραδοσιακής μουσικής (γενικά)
– Κατηγορίες παραδοσιακής μελοποιΐας (γενικές - ειδικές).
2. Εισαγωγή στη μουσική γραφή
– Απεικόνιση – Αναπαράσταση, Αντιπροσώπευση / σύμβολο
– Κώδικας (άμεσος – έμμεσος)
– Η γλώσσα ως μέσο επικοινωνίας
– Η γραφή ως Κώδικας
– Το μουσικό γεγονός και η αναπαράστασή του / η μουσική γραφή
– Το ευρωπαϊκό σύστημα μουσικής και η λογική του
– Το σύστημα της Βυζαντινής παρασημαντικής και η λογική του
– Σύγκριση των δύο συστημάτων
3. Εισαγωγή στο σύστημα της Βυζαντινής μουσικής
– Οι φθόγγοι και οι ονομασίες τους
– Οι διατονικές μαρτυρίες των φθόγγων
– Η θεμελιώδης κλίμακα του Νη
– Μουσική γραφή:
– Όλοι οι χαρακτήρες ποσότητας
(ίσο – ολίγο – απόστροφος)
(Κεντήματα – πεταστή)
(Κέντημα – πεταστή με ολίγο – ελαφρό)
(Κεντήματα με ολίγο – υπορροή)
(Υψηλή – χαμηλή)
– Διαπλοκές και συνθέσεις των χαρακτήρων ποσότητας
(μέχρι αναβάσεως και καταβάσεως 7 φωνών)
– Χαρακτήρες χρόνου
(γοργό, κλάσμα, απλή, διπλή, τριπλή/υφέν)
– Ειδικές μορφές
(γοργό και απλή, υπορροή με γοργό, υπορροή με απλή, υπορροή με γοργό και απλή, συνεχές ελαφρό, συνεχές ελαφρό με κλάσμα)
– Περί ποιότητας (γενικά)
(περί της ποιοτικής ενέργειας κεντημάτων και πεταστής)
4. Εφαρμογές σε ήχους Πλάγιο του Τετάρτου, Πρώτο και Λέγετο
Τάξη Β' ώρες (4) 2 θεωρία - 2 εφαρμογή)
1. Χρονικοί χαρακτήρες (συμπλήρωμα)
– Δίγοργο – Τρίγοργο
– Γοργό παρεστιγμένο – δίγοργο παρεστιγμένο
Αργό – ημιόλιο – τριημίαργο
– Αντιστοιχία με τις χρονικές αξίες της ευρωπαϊκής σημειογραφίας.
2. Περί ποιότητας (αναλυτικά)
– Ανάλυση της ποιοτικής ενέργειας της πεταστής
(πεταστή, πεταστή με αργία, πεταστή με αργία και γοργό)
– Οι τέσσερις βασικοί χαρακτήρες ποιότητας
(Ψηφιστό, βαρεία, αντικένωμα, ομαλό).
– Ειδικές μορφές
(αντικένωμα με απλή και γοργό, ομαλό με αργία και ισοχρονία).
3. Εισαγωγή στην τροπικότητα
– Η μουσική κλίμακα ως δομή
– Ο μουσικός τρόπος ως παράγωγος δομή διαδοχικών διαστημάτων
– Η έννοια της μουσικής αξίας του τρόπου
4. Περί διαστημάτων
– Η ευρωπαϊκή κλίμακα των 12 ημιτονίων
– Η Βυζαντινή κλίμακα των 72 τμημάτων
– Σύγκριση - αντιστοιχίες

- Τα σημαντικότερα διαστήματα της Βυζαντινής μουσικής
- Το σύστημα των υφεσοδιέσεων της Βυζαντινής μουσικής
- Περί των δύο διατονικών γενών της Βυζαντινής μουσικής

5. Εισαγωγή στους Βυζαντινούς ήχους

- Η τροπική υπόσταση του Βυζαντινού ήχου
- Τα διαφοροποιητικά χαρακτηριστικά του κάθε ήχου
(περί απηχημάτων)
(περί φθορών και μαρτυριών των ήχων)
- Η μελική συμπεριφορά του Βυζαντινού ήχου (γενικά)
(δεσπόζοντες φθόγγοι, έλξεις, καταλήξεις, μεταπτώσεις)
- Στοιχεία της δομής των κλιμάκων των ήχων
(τετράχορδο, πεντάχορδο, διαζευτικός τόνος)
- Περί κυρίων και πλαγίων, μέσων και διφώνων, παραμέσων και τριφώνων ήχων (γενικά).
- Το σύστημα των διατονικών ήχων κατά τη σειρά της κλίμακας του Νη
(πλ. Δ', Α', Λγετός, Γ' και Βαρύς, Δ', πλ. Α' και Βαρύς εκ του Ζω).

6. Εφαρμογές σε όλους τους παραπάνω ήχους

Τάξη Γ' ώρες (4), 2 θεωρία - 2 εφαρμογή)

1. Εισαγωγή στους χρωματικούς ήχους

- Χρωματικά διαστήματα και γένη
- Τρόπος παραγωγής των χρωματικών ήχων από τους συγγενείς διατονικούς
- Διδασκαλία ήχων: Β' (Δι), Μέσος του Β' (Βου), Πλάγιος του Β' (Πα)
- Περί των μεικτών ήχων και του τρόπου παραγωγής τους
(Δίφωνος πλ. Α', πλ. Δ' χρωματικός)

2. Εισαγωγή στους ρυθμούς

- Οι στοιχειώδεις ρυθμικές μονάδες και οι παραλλαγές τους
- Τα ρυθμικά γένη
- Τα συνηθέστερα ρυθμικά σχήματα και ο τρόπος παραγωγής τους από τις στοιχειώδεις ρυθμικές μονάδες
- Άσκηση στα ρυθμικά σχήματα της παραδοσιακής μουσικής με απλά κρουστά

3. Στοιχεία τεχνολογίας μουσικών κειμένων

- Είδη βυζαντινής μελοποιΐας (αναλυτικά)
- Τεχνική προσδιορισμού των ισοκρατημάτων των εκκλησιαστικών μελών
- Κατηγορίες δημοτικών τραγουδιών (αναλυτικά, από μουσική και λαογραφική άποψη).
- Γνωριμία με τα συστήματα οργανικής συνοδείας των δημοτικών τραγουδιών
- Στοιχεία ορθογραφίας της μουσικής
- Η τεχνική της εξ ακοής καταγραφής – απλές ασκήσεις αναγνώρισης τροπικών σχημάτων και μουσικής καταγραφής
- Η τεχνική της μεταγραφής του βυζαντινού μουσικού κειμένου σε ευρωπαϊκή σημειογραφία.

4. Στοιχεία ιστορίας της ελληνικής παραδοσιακής μουσικής

- Η εκκλησιαστική μελοποιΐα στη μεταβυζαντινή περίοδο.
- Η παλιά μουσική γραφή και οι χαρακτήρες της - η μεταρρύθμιση της μουσικής γραφής.
- Η εξέλιξη του δημοτικού τραγουδιού το νεοελληνικό κράτος.

5. Εφαρμογές σε όλους τους παραπάνω ήχους

ΚΛΑΔΟΣ (ΙΙ): ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ

Τάξη Α'
(ώρα 1)

1. Γνωριμία με το όργανο
(Ονοματολογία του οργάνου και των μερών του, κατασκευαστικά του οργάνου, είδη ταμπουράδων, σύντομη ιστορία του οργάνου και της χρήσης του στον ελλαδικό και ανατολίτικο χώρο).
2. Πρώτη επαφή με το όργανο, τη χρήση του και τις δυνατότητές του
(Στήριξη του οργάνου, τρόπος χρήσης της πένας, τρόπος λειτουργίας του αριστερού χεριού, συνδυασμός των χεριών).
3. Ανίχνευση των δυνατοτήτων του οργάνου
(Μελωδική - αρμονική - ρυθμική συνοδεία / οργανοχρησία σύγχρονα με το τραγούδι)
4. Διαστήματα της παραδοσιακής μουσικής
(Αντιπαραβολή των κλιμάκων του πλ. Δ' με την Do MAGGIORE, αναγνώριση με το μάτι και το αυτί των τεσσάρων βασικών διαστημάτων των διατονικών ήχων).
5. Κλίμακα του Νη
(Γνωριμία των φθόγγων κατά τετράχορδα, διδασκαλία της συνεχούς δακτυλοθεσίας σε ανάβαση και κατάβαση, μετάβαση σε υπερβατή δακτυλοθεσία. Εφαρμογή σε απλά τραγούδια κλιμακούμενης δυσκολίας).
6. Απλοί ρυθμοί (2-σημοι, 3-σημοι, 4-σημοι)
((Απλές πενιές. Στοιχεία ρυθμικής ετεροφωνίας: ανάλυση σε πενιές απλών ρυθμών).
7. Επέκταση της διδασκαλίας σε τραγούδια των πρώτων ήχων από το Πα
8. Γνωριμία με το σκληρό διάτονο

Τάξη Β'
(ώρα 1)

1. Συνέχεια των ασκήσεων με διαστήματα.
2. Γυμνάσματα και τραγούδια με γοργό.
3. Κλίμακες του μαλακού και του σκληρού διατόνου με σχετικά παραδείγματα.
4. Ρυθμοί 4-σημοι και 3-σημοι σε διάφορες ποικιλίες παράλληλα με την εισαγωγή στους αντίστοιχους χορούς. Απλή ρυθμική ανάλυση με πενιές.
5. Εισαγωγή σε απλά ποικίλματα των μελωδιών.
6. Εισαγωγή στην τεχνική του αντίχειρα και του ίσου.
7. Εισαγωγή στην αρμονική συνοδεία με ταμπουρά.

Τάξη Γ'
(ώρα 1)

1. Ολοκλήρωση διατονικού γένους (Βαρύς, Δ', πλ. Δ' τρίφωνος)
2. Κλίμακες και ήχοι του μαλακού και του σκληρού χρώματος.
3. Μικτοί ήχοι
4. Επέκταση και συμπλήρωση της διδασκαλίας περί 4-σήμων και 3-σήμων ρυθμών, ποικιλμάτων (αναλύσεως χειρονομικών σημαδιών), χρήσης αντίχειρα, ίσου και αρμονικής συνοδείας.
5. Μεταθέσεις των βάσεων των ήχων και σχετική τεχνική παιξίματος.
6. Ασκήσεις αναγνώρισης τροπικών σχημάτων και ήχων.

III. ΑΤΟΜΙΚΑ ΜΟΥΣΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Τάξεις Α', Β', Γ' Ώρες 2

ΠΙΑΝΟ, Τάξεις Α', Β', Γ', ώρα 1

Σκοπός του μαθήματος είναι να ασκηθεί ο μαθητής στο πιάνο που θα το χρησιμοποιήσει στη συνέχεια των μουσικών σπουδών του.

Η διδακτέα ύλη προσαρμόζεται στις ανάγκες και ικανότητες του κάθε μαθητή ατομικά.

ΤΑΜΠΟΥΡΑΣ, τάξεις Α', Β', Γ' ώρα 1

Ισχύουν τα όσα σχετικά αναφέρονται στο αναλυτικό πρόγραμμα της Παραδοσιακής Μουσικής.

ΙΙ. Χορωδία

ΤΑΞΗ Α', Β' και Γ' ώρες 3 (1 κατά φωνές, 2 γενική δοκιμή)

Σκοπός

Το μάθημα της χορωδίας σκοπό έχει α) να καλλιεργήσει τη φωνή των μαθητών, β) να διδάξει σ' αυτούς την τεχνική της φωνητικής αγωγής, γ) να τους γνωρίσει τις ερμηνευτικές αντιλήψεις από εποχή σε εποχή και από συνθέτη σε συνθέτη, δ) να κάνει γνωστές στους μαθητές τις αντιλήψεις εναρμόνισης μιας μελωδίας και να δώσει σ' αυτούς την ευκαιρία να δοκιμάσουν και οι ίδιοι τέτοιες εναρμονίσεις, ε) να βοηθήσει τα παιδιά να κατανοήσουν τη θέση της χορωδίας μέσα σε ένα συμφωνικό έργο.

Διδακτέα Ύλη

Χορωδιακά τραγούδια δίφωνα και τρίφωνα από το παραδεδεγμένο χορωδιακό ρεπερτόριο από το Μεσαίωνα και την Αναγέννηση ως το Μπαρόκ, τον Κλασικισμό, το ρομαντισμό, τις εθνικές Σχολές, τα κινήματα του 20ού αιώνα και ως την Ελληνική Χορωδιακή Μουσική.

Παράλληλα το πρόγραμμα της χορωδίας παρακολουθεί τις ανάγκες του σχολείου στη διοργάνωση σχολικών γιορτών ή άλλων μουσικών εκδηλώσεων που αποφασίζουν οι μαθητές και οι καθηγητές.

Από τους διδάσκοντες κατατίθεται ρεπερτόριο στην αρχή της σχολικής χρονιάς, το οποίο εγκρίνεται από το σύλλογο των καθηγητών μουσικής.

V. Πολύτεχνη Έκφραση

Τάξη Α' ώρες 2

Σκοπός

Σκοπός του μαθήματος είναι η συνολική ανάπτυξη όλων των δυνατοτήτων, σωματικών, πνευματικών, ψυχικών, του παιδιού, μέσα από μια μουσικοκινητική αγωγή που βασίζεται κυρίως στο συλλογικό αυτοσχεδιασμό.

Διδακτέα Ύλη

Το μάθημα βασίζεται στις αρχές διάφορων μουσικοπαιδαγωγικών συστημάτων (ORFF, KODALY, MARTENOT, κ.λπ.) και η μέθοδος διδασκαλίας προσαρμόζεται ανάλογα με τις δυνατότητες και τις ανάγκες των μαθητών.

Ενδεικτικά αναφέρεται ότι οι ασκήσεις μπορούν να χωριστούν σε σχέση με 1) το χρόνο 2) το χώρο 3) την ένταση 4) τη μορφή (μορφές λόγου / μορφές μουσικής) 5) την αναπνοή 6) τις αισθήσεις γενικότερα.

(Τα στοιχεία αυτά που διαφοροποιούν τις ασκήσεις, στην πράξη συμπλέκονται, συνδέονται και αλληλοσυμπληρώνονται).

Το μάθημα αυτό μπορεί να καταλήξει στην προετοιμασία και παρουσίαση από τους μαθητές πολύτεχνων έργων στα πλαίσια της εφαρμογής των γνώσεων που έχουν αποκτηθεί.

VI. Ελεύθερη Έκφραση

Τάξεις Α', Β', Γ' Ώρες 2

Σκοπός

Σκοπός του μαθήματος είναι η καλλιέργεια της ελεύθερης έκφρασης των μαθητών που επιτυγχάνεται με την ανάδειξη και ανάπτυξη σχετικών δεξιοτήτων.

Περιλαμβάνει αντικείμενα που δεν περιέχονται στο Αναλυτικό Πρόγραμμα του Σχολείου και ανατίθεται σε καθηγητές όλων των ειδικοτήτων που έχουν ασχοληθεί με τα παρακάτω ενδεικτικά αντικείμενα:

Προτεραιότητα δίνεται στα οργανικά σύνολα:

- Μουσική δωματίου
- Εργαστήρι Μεσαιωνικής Μουσικής
- Ποικίλη Ορχήστρα
- Ορχήστρα Πνευστών
- Κουαρτέτα

Επίσης στα πλαίσια της ελεύθερης έκφρασης μπορούν να λειτουργήσουν τα παρακάτω εργαστήρια:

- Θεατρικό, αγγειοπλαστικής, κατασκευής μάσκας και κουστουμιών, Καραγκιόζη, κινηματογράφου και Λογοτεχνίας.

VII. Ιστορία της Τέχνης: Τάξεις Α', Β' και Γ': Ώρες 2

Σκοπός

Σκοπός του μαθήματος είναι α) η γνωριμία των μαθητών με τους πιο σημαντικούς σταθμούς της ιστορικής διαδρομής της τέχνης με ιδιαίτερη αναφορά στις εκφράσεις της ελληνικής τέχνης, β) η εισαγωγή των μαθητών σε βασικές έννοιες και μορφές της τέχνης και γ) η άσκηση των μαθητών στην «ανάγνωση» των καλλιτεχνικών έργων σε σχέση με τον άνθρωπο, την κοινωνία και την εποχή τους.

Για το λόγο αυτό κρίνεται σκόπιμο το μάθημα των εικαστικών να συσχετίζεται έμπρακτα κατά το Γ' τρίμηνο, με στόχο την κατανόηση της τέχνης μέσα από τις τεχνικές και πρακτικές εφαρμογές τους.

Συγκεκριμένα στην

Α' Γυμνασίου / πλαστική (κεραμικά - μάσκες - ανάγλυφο - ασαμπλάζ)

Β' Γυμνασίου / Ψηφιδωτό (αγιογραφία)

Γ' Γυμνασίου / στοιχεία προοπτικής και ανάλυσης του χώρου ή χάραξη σαν συνέχεια του γραμμικού σχεδίου.

Διδακτέα Ύλη

Α' Τάξη, ώρες (2)

Εισαγωγή στις έννοιες της τέχης και του ωραίου σε σχέση με τον άνθρωπο και την κοινωνία. Χαρακτηριστικά της καλλιτεχνικής δημιουργίας.

Είδη τεχνών: Υλικά και μορφές. Αφετηρία και λειτουργία: Μαγική επικοινωνία με τη φύση - Θρησκευτική επικοινωνία με το Θεό - Ανθρώπινη επικοινωνία - Γνώση ή ικανότητα - πολιτισμικό προϊόν - Προσωπική έκφραση.

Η τέχνη των σπηλαίων. Η οργάνωση των μορφών στους πρωτόγονους πολιτισμούς και στην παιδική ηλικία.

Ελληνική Τέχνη: Πολιτισμός του Αιγαίου και σχέση με πολιτισμούς της εγγύς Ανατολής (Μινωϊκός, Μυκηναϊκός, Κυκλαδικός), Γεωμετρική Τέχνη, Αρχαϊκή, Κλασική, Ελληνιστική, Ελληνορωμαϊκή - Επιλογή των πιο χαρακτηριστικών ειδών τέχνης (αρχιτεκτονική, γλυπτική, ζωγραφική) και των πιο αντιπροσωπευτικών έργων. Τέλος θα διατεθούν 3-4 διδακτικές ώρες για την αρχαία ελληνική μουσική και την αποτύπωσή της σε διάφορες μορφές έργων τέχνης.

Τάξη Β', ώρες (2)

Διδακτέα Ύλη

Η Τέχνη στους Νέους Χρόνους. Βυζάντιο. Ευρώπη. Ο χαρακτήρας, τα είδη και οι μορφές της Μεσαιωνικής Τέχνης. Αναγέννηση - Μπαρόκ - Μανιερισμός - Ροχοκό - Κλασικισμός - Ρομαντισμός.

Τα ρεύματα εξετάζονται τόσο στην Ευρωπαϊκή όσο και στην ελληνική έκφρασή τους.

Διατίθεται χρόνος για την εξέταση της ελληνικής λαϊκής τέχνης.

Τάξη Γ' ώρες (2)

Διδακτέα Ύλη

1. Αναγέννηση στην Ιταλία, Γερμανία, Φλάνδρα, Γαλλία
2. Μανιερισμός στην Ευρώπη
3. Μπαρόκ στην Ευρώπη (Ιταλία- Φλάνδρα)
4. Ροχοκό στην Γαλλία
5. Νεοκλασικισμός - Ρεαλισμός - Ρομαντισμός στην Γαλλία
6. Ιμπρεσσιονισμός, Εξπρεσσιονισμός και σύγχρονα ρεύματα.
7. Αναφορά στην ελληνική τέχνη του 20ού αιώνα.

VIII. ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

Τάξη Α' ώρα 1

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΔΡΑΜΑ

Οι εκπαιδευτικοί στόχοι που τίθενται για τους μαθητές είναι:

- Να απελευθερώσουν και να γνωρίσουν τις δημιουργικές τους δυνάμεις μέσα από την αυτοέκφραση με κίνηση και λόγο.
- Να αποκτήσουν τις κατάλληλες κινητικές δεξιότητες, ώστε να χρησιμοποιούν εκφραστικά το σώμα τους, καθώς και την απαραίτητη γλωσσική ανάπτυξη για προφορική έκφραση και επικοινωνία.
- Να μάθουν να διερευνούν προβλήματα, γεγονότα και σχέσεις μέσα από την ενεργητική ταύτισή τους με φανταστικούς ρόλους και καταστάσεις.
- Να γνωρίσουν τον εαυτό τους και τον κόσμο στον οποίο ζουν, εκφράζοντας δημιουργικά τα συναισθήματά τους και τις ιδέες τους.
- Να αναπτύξουν σχέσεις εμπιστοσύνης, οικειότητας και συνεργασίας μεταξύ τους, ώστε να μπορέσουν να αξιολογήσουν και να εμπλουτίσουν τις γνώσεις και τις εμπειρίες τους.
- Να αναπτύξουν δραματικές δεξιότητες και αισθητική αξιολόγηση της Τέχνης του Θεάτρου.
- Να χρησιμοποιήσουν τις δραματικές δεξιότητές τους για καλύτερη αντίληψη άλλων μαθημάτων του αναλυτικού προγράμματος.

Πρόγραμμα Εφαρμογής

Στόχος του εκπαιδευτικού δεν είναι να διδάξει στους μαθητές μια ορισμένη γνωστική ύλη αλλά να τους οδηγήσει (μέσα από συγκεκριμένες τεχνικές) και να οδηγηθεί απ' αυτούς (παρακολουθώντας και εκτιμώντας τις αντιδράσεις, τις δυσκολίες και την πορεία τους) προς την προσέγγιση του Παιδαγωγικού στόχου που είναι η ανακάλυψη, η έκφραση και η εξέλιξη του εαυτού τους. Είναι γι' αυτό υποχρεωμένος ο διδάσκων να επιλέγει εκείνα τα στοιχεία και να καταρτίζει έτσι το πρόγραμμά του, ώστε αυτό να λαμβάνει υπόψη του και να ανταποκρίνεται κάθε φορά στην ηλικία και εξελικτική φάση των μαθητών, στη δυναμική της ομάδας, στον επί μέρους στόχο της συγκεκριμένης φάσης της παιδαγωγικής διαδικασίας και στην ανάγκη αντιμετώπισης επί μέρους προβλημάτων και δυσκολιών. Δεν έχει επομένως νόημα η λεπτομερής καταγραφή κάποιου προγράμματος εφαρμογής του Δράματος ανεξάρτητα από κάποια συγκεκριμένη τρέχουσα παιδαγωγική διαδικασία. Εκείνο που μπορεί να γίνει είναι η επιγραμματική περιγραφή των ενοτήτων στις οποίες οι συγκεκριμένες τεχνικές μπορούν σχηματικά να ομαδοποιηθούν βάσει της θέσης, του ρόλου και της λειτουργίας τους στην όλη διαδικαία.

Ας προσεχτεί πάντως ιδιαίτερα ο εντελώς σχηματικός χαρακτήρας μιας τέτοιας διαίρεσης στο βαθμό που δεν υφίστανται απόλυτα στεγανά και οι θέσεις, οι ρόλοι και οι λειτουργίες των συγκεκριμένων τεχνικών συνδυάζονται και εναλλάσσονται.

Α) Κίνηση και Μιμική

Οι κινητικές - μιμητικές δραστηριότητες περιλαμβάνουν:

- Ασκήσεις συγκέντρωσης και χαλάρωσης
- Αισθητηριακές ασκήσεις
- Ασκήσεις με τα χέρια, τα πόδια, το πρόσωπο, το σώμα ολόκληρο
- Μιμητικά παιχνίδια (μίμηση χαρακτήρων, καταστάσεων, ζώων, φυτών, αντικειμένων, ιστοριών).

Β) Παιχνίδια

Πολλά ομαδικά παιχνίδια που περιέχουν δραματικά στοιχεία μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως προετοιμασία των μαθητών για θεατρική - δραματική έκφραση.

Γ) Αυτοσχεδιασμός

Οι μαθητές, κινούμενοι από τις δικές τους εμπειρίες και αντιλήψεις για τον εαυτό τους και τον κόσμο, ζωντανεύουν αυθόρμητα τον κόσμο έκφρασης και επικοινωνίας που δημιουργούν ξεκινώντας από κίνητρα ερεθίσματα που δίνονται από το δάσκαλο - εμψυχωτή ή από τα ίδια τα παιδιά.

Τα κίνητρα - ερεθίσματα μπορεί να είναι:

- ήχοι, μουσική
- αντικείμενα
- εικόνες
- στοιχεία κάποιας ιστορίας
- επίκαιρα θέματα όπου έχει επικεντρωθεί το ενδιαφέρον της ομάδας.

Δ) Δράση κατευθυνόμενη από το δάσκαλο - εμψυχωτή με τη χρήση ρόλων

Αναλαμβάνοντας ο δάσκαλος - εμψυχωτής ένα βασικό ρόλο βοηθάει τα παιδιά να τον πλαισιώνουν και να δουλέψουν όλα μαζί επικεντρωμένα στο ίδιο εστιακό σημείο ή περιοχή που προσδιορίζεται από το προς εξερεύνηση θέμα.

Ε) Δραματοποίηση

Η δραματοποίηση δεν είναι κατά κανένα τρόπο ο τελικός στόχος των προηγούμενων ενοτήτων. Μπορεί όμως να λειτουργήσει δίπλα τους συνθέτοντας και ενισχύοντας κάποια στοιχεία τους ή κάποια φάση της όλης διαδικασίας.

Αντικείμενο δραματοποίησης μπορούν να γίνουν:

- Μύθοι, ιστορίες (που μπορεί και να συνθέσουν μόνοι τους οι ίδιοι οι μαθητές)
- Παροιμίες, αινίγματα, ανέκδοτα
- Τραγούδια, ποιήματα
- Όνειρα
- Θέματα από τη φύση, την οικογένεια, την κοινωνία και γενικά το περιβάλλον του

ΣΤ) Γνωριμία με το Θέατρο και πρακτική εμπειρία του

Η παρακολούθηση και συζήτηση ή η προσπάθεια σύνθεσης μιας παράστασης Θεάτρου ή Κουκλοθεάτρου, τοποθετημένη στην κατάλληλη θέση, την κατάλληλη στιγμή και με το κατάλληλο μέτρο, μπορεί να ενισχύσει την όλη προσπάθεια.

Ας σημειωθεί τέλος η χρήση διαφόρων υλικών (για την πρόχειρη μεταμφίεση, κατασκευή σκηνικών, κουστουμιών ή αντικειμένων) από τα παιδιά, είτε για λόγους ενίσχυσης της εκφραστικής - επικοινωνιακής προσπάθειας είτε για λόγους αυτοσυγκέντρωσης, περισυλλογής και καλύτερης καταγραφής της εμπειρίας (ζωγραφική, πλαστική, γράψιμο).

Τάξη Β' Ώρα 1

(Εργαστήρι των Τεχνών του Λόγου)

Σκοπός

Να κατανοήσουν τα παιδιά πώς ένα κείμενο Θεατροποιείται, πώς δηλαδή ένα άψυχο θεατρικό κείμενο μπορεί μέσα από μια συγκεκριμένη διαδικασία να γίνει πάνω στη σκηνή πράξη ζωής.

Έτσι θα μάθουν να πειθαρχούν στα εκφραστικά τους μέσα για να είναι αληθινός και συνεπώς πειστικός ο ρόλος τους. Γι' αυτό χρειάζεται συγκέντρωση, πειθαρχία δημιουργική και φαντασία.

Επίσης, η ενασχόλησή τους με κείμενα γραμμένα ειδικά για το Θέατρο, θα οδηγήσει τα παιδιά σε μια συνάντηση με τη γλώσσα από άλλους ίσως πιο ενδιαφέροντες δρόμους. Θα αναγκαστούν να προσέξουν λέξεις και συναισθήματα που αυτές εκφράζουν - παίζοντας στη σκηνή και όντας αναγκασμένοι να είναι αληθινοί, θα γίνουν πιο ευαίσθητοι στη χρήση της γλώσσας.

Διδακτέα Ύλη

Η διδασκαλία κειμένων από θεατρικά έργα.

Τάξη Γ' Ώρα 1

ΘΕΩΡΙΑ ΘΕΑΤΡΟΥ

Εκπαιδευτικός στόχος:

Να προσεγγίσουν οι μαθητές την έννοια του Θεάτρου και να έρθουν σε επαφή με τους βασικούς συντελεστές του.

Πρόγραμμα Εφαρμογής:

1. Εισαγωγή στην έννοια του Θεάτρου
- Μιμητικό ορμέμφυτο
- Προαισθητικές μορφές Θεάτρου
- Ποικίλα φαινόμενα που περικλείει ο όρος «ΘΕΑΤΡΟ»
- Συντελεστές της θεατρικής πράξης
- Ηθοποιός - ρόλος - θεατής

2. Εργαστήρι Θεατρικού κειμένου
- Διαβάζοντας ένα θεατρικό κείμενο
- Θεατρικό κείμενο και θεατρικότητα
- Από το λογοτεχνικό στο θεατρικό κείμενο
- Σύγκριση διαφόρων θεατρικών κειμένων
- Αυτοσχεδιασμός - συγγραφή

3. Ανάλυση παράστασης
- Παρακολούθηση μιας παράστασης
- Ανάλυση των συντελεστών της
- Σχέση κειμένου - παράστασης

(προοπτική αυτοσχέδιας παράστασης)

4. Βασικοί σταθμοί της Ιστορίας του Θεάτρου

5. Ο Θεατρικός Χώρος
- Επίβλεψη στο Θέατρο του Διονύσου, στο Ηρώδειο και σε κλειστά Θέατρα
- Η εξέλιξη του θεατρικού χώρου

6. Επίσκεψη στο Θεατρικό Μουσείο

Για την εφαρμογή του προγράμματος, βασική επιδίωξη είναι η άμεση συμμετοχή των μαθητών.

ΙΧ. ΥΜΝΟΓΡΑΦΙΑ

Α. ΣΤΟΧΟΣ

Στόχος του μαθήματο είναι τα παιδιά να γνωρίσουν και να αγαπήσουν την εκκλησιαστική υμνολογία και να καταλάβουν την ιδιοτυπία της ως λατρευτικής προσφοράς, βιώνοντας το ποιητικό και μουσικό κάλλος της. Αυτό θα επιτευχθεί με το να έρθουν σε επαφή με ποικιλία ύμνων, επιλεγμένων με προσοχή για την υψηλή ποιητική και μουσική τους έμπνευση και έκφραση.

Β. ΜΕΘΟΔΟΣ

Η διδασκαλία του μαθήματος γίνεται με συνεργασία φιλολόγου, Θεολόγου και μουσικού βυζαντινής μουσικής. Η κάθε μια από τις ειδικότητες αυτές αναλαμβάνει διαφορετικό έργο:

(α) Συμβολή του φιλολόγου είναι η καθοδήγηση των μαθητών ώστε να ξεπεράσουν τις τεχνικές δυσκολίες των κειμένων και να αντιληφθούν την ποιητική τους αξία. Αυτό γίνεται με την σταδιακή και συστηματική εξοικείωση των μαθητών με την εκκλησιαστική γλώσσα, τον εντοπισμό και εξέταση των μορφικών και αισθητικών στοιχείων και των διαφόρων τεχνικών που χρησιμοποιούν οι εκκλησιαστικοί ποιητές, την διερεύνηση της θεματολογίας και των πηγών έμπνευσης των ύμνων (ψαλμοί, ευαγγελικές περικοπές, βίοι αγίων και μαρτύρων κ.ο.κ.).

Παράλληλα, ερευνάται η επιβίωση στοιχείων της Βυζαντινής ποίησης και η επίδρασή τους στη νεότερη και σύγχρονη λογοτεχνία και ποίηση.

(β) Έργο του Θεολόγου είναι να φωτίσει τη Θεολογία των ύμνων, σύμφωνα με την αντιληπτικότητα και τον προβληματισμό της ηλικίας των γυμνασιακών τάξεων.

(γ) Ο μουσικός θα τοποθετήσει τον διδασκόμενο ύμνο στην εκκλησιαστική ακολουθία απο την οποία προέρχεται και θα τον αποδώσει μουσικά, είτε ψάλλοντάς τον είτε δίδοντας επιλεγμένη ηχογραφημένη εκτέλεση. Μερικοί ύμνοι θα τραγουδηθούν και από τα παιδιά. Σε ορισμένες περιπτώσεις, μπορεί να γίνεται και αναφορά στις επιρροές της Βυζαντινής μουσικής σε νεότερους συνθέτες.

Σε κάθε διδασκόμενο αντικείμενο αναλύονται με συντομία οι σχετικοί όροι (ύμνος, υμνογραφία, απολυτίκιο, κοντάκιο κ.ο.κ.).

Καλό είναι, κατά περίπτωση, να συνοδεύεται το μάθημα από προβολή εικόνων τις οποίες εμπνεύστηκαν οι αγιογράφοι από σχετικούς ύμνους (π.χ. από τον «Τι Σοι προσενέγκωμεν Χριστέ» των Χριστουγέννων, ή από τις απεικονίσεις των στίχων των Αίνων).

Θεωρείται αυτονόητο ότι ο Φιλόλογος που θα συμμετέχει στο μάθημα εκτός από το ενδιαφέρον και τη γνώση του ειδικού αντικειμένου, θα σέβεται το λατρευτικό χαρακτήρα της εκκλησιαστικής ποίησης.

Παράλληλα όμως, δεν θα πρέπει να βομβαρδίζονται τα παιδιά με πολλές δογματικές και άλλες θεολογικές έννοιες ή λεπτομέρειες της Λειτουργικής, δύσκολες και πρόωρες ως προς τον προβληματισμό της ηλικίας τους, γιατί κάτι τέτοιο μπορεί να τα προδιαθέσει αρνητικά για το

όλο αντικείμενο.

Γ. ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

1. Τάξη Α'

Η διδασκαλία παρακολουθεί τις σημαντικές γιορτές του εκκλησιαστικού εορτολογίου, των οποίων διδάσκονται οι σημαντικότεροι ύμνοι.

Επί πλέον, μπορούν να διδάσκονται τα απολυτίκια των αγίων των οποίων το όνομα φέρουν μαθητές του τμήματος.

Παράλληλα, γίνεται μια πρώτη προσέγγιση της οκτωηχίας με τη διδασκαλία των κεκραγαρίων από τον εσπερινό και τροπαρίων των αίνων από τον όρθρο της Κυριακής, επιλεκτικά ένα από κάθε ήχο.

2. Τάξη Β'

(α) Οι μαθητές έρχονται σε επαφή με τους κανόνες: διδάσκονται επιλεκτικά ωδές από το μικρό Παρακλητικό Κανόνα, τον Μεγάλο Παρακλητικό Κανόνα, τον Κανόνα του Ακαθίστου, των Χριστουγέννων, του Μ. Σαββάτου, του Πάσχα κ.λπ.

(β) Διδάσκονται σημαντικά καθίσματα και εξαποστειλάρια όπως:

- «Δεύτε ίδωμεν πιστοί....»
- «Τα πάθη τα σεπτά ......»
- «Των παθών του Κυρίου...»
- «Απόστολοι εκ περάτων...»
- «Επεσκέψατο ημάς........»
- «Το νυμφώνα σου βλέπω...» κ.ο.κ.

3. Τάξη Γ'

Οι μαθητές διδάσκονται ιδιόμελα μελωδών του 7ου - 11ου αιώνα (Λέων Σοφός, Κασσιανή κ.λπ.) όπως:

- «Αυγούστου Μοναρχήσαντος............»
- «Τι Σοι προσενέγκωμεν Χριστέ........»
- «Ερχόμενος ο Κύριος προς το εκούσιον πάθος...»
- «Κύριε η εν πολλαίς αμαρτίαις.......»
- «Έκαστον μέλος της αγίας σου σαρκός»........» κ.ο.κ.

Επίσης, οι μαθητές διδάσκονται ένα ολοκληρωμένο κοντάκιο (Ακάθιστος Ύμνος).

Από τη δημοσίευσή της καταργείται η προηγούμενη αρ. Γ2/2299/30.5.89 Υπουργική Απόφαση.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 13 Μαρτίου 1991

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΠΕΚΙΡΗΣ

ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ ΣΦΑΛΜΑΤΩΝ

(2)

Στην αριθ. 1541/91 απόφαση της Επιτροπής Τιμών και Εισοδημάτων που δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 110 τ.Β'/28.2.91 για τον ορισμό του ύψους του ανταποδοτικού τέλους (εισφοράς) υπέρ της ΕΡΤ-Α.Ε., διορθώνεται το εσφαλμένο: 154 στο ορθό: 1541.

(Από το Υπουργείο Προεδρίας)

(3)

Στην απόφαση του Διοικητή ΤΕΒΕ αρ. 8398/12.2.1991 «Εκχώρηση αρμοδιοτήτων του Διοικητή του ΤΕΒΕ στους Προϊσταμένους Διευθύνσεων και μη αυτοτελών τμημάτων της Κεντρικής Υπηρεσίας του Ταμείου», που δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 108 Β' της 28.2.1991, γίνονται οι παρακάτω διορθώσεις σφαλμάτων:

1. Στη σελίδα 859 και στο άρθρο 1, αντί του λανθασμένου «Εκχωρούμε στους Προϊσταμένους και νόμιμους αναπληρωτές και τμημάτων (μη αυτοτελών) ......» τίθεται το ορθό «Εκχωρούμε στους Προϊσταμένους και νόμιμους αναπληρωτές των Διευθύνων και Τμημάτων (μη αυτοτελών).....».

Στην ίδια σελίδα και στο άρθρο 2 παράγρ. 1 αντί του λανθασμένου: «Οι Προϊστάμενοι και οι νόμιμοι .....έχουν αρμοδιότητας για τα εξής θέματα» τίθεται το ορθό: «Οι Προϊστάμενοι και οι νόμιμοι .... έχουν αρμοδιότητες για τα εξής θέματα:»

2. Στη σελίδα 860 και στο άρθρο 3 παράγρ. 2, η περίπτωση (ε) έχει γραφτεί εσφαλμένα δύο φορές, διαγράφεται η πρώτη. Δηλ. οι λέξεις «ε) Υπογραφής πιστοποιητικών ή βεβαιώσεων σχετικά με την υπηρεσιακή τους κατάσταση».

Στην ίδια σελίδα και στο ίδιο άρθρο και παράγραφο, μετά την (ια) περίπτωση διορθώνεται το λανθασμένο: (β) περίπτωση στο σωστό: (ιβ).

Στην ίδια σελίδα και στο ίδιο άρθρο και παράγραφο διορθώνεται το λανθασμένο «διατάξεις που ισχύου» στο ορθό: «διατάξεις που ισχύουν».

(Από το Ταμείο Ασφ/σεως Επαγγελματιών & Βιοτεχνών Ελλάδος)